

מסורת הש"ם

(א) [בַּיְתָא כֹהֵן, ג.] [ג.] [ע"י מוסי' שבת קכב. ד"ה ואם ומוס' צינה כה. ד"ה הבא]. (ב) [צ"ח מט: ע"י כב.]. (ד) [נכס"א טוסף: גרים]. (ה) [מוספי' גריטוס פ"ג הע"י ומוספתא ר"ה סוף פ"ב]. (ו) [ויקרא כג.] (ז) [במדבר ין.] (ח) [ג"ל בשניהם ולפי זה לא צריכין לדחוק שכתב הרש"א, ט.] [בפני"מ ירוש' שנוטות פ"א הי"ד מוסף: עם המלכויות, י.] ורש"י פ"י גמ' התם כיון שאמר נעשה ונקריב לפניך כמו שכתבת במדברך שוב א"ל לומר מתקראות מוספין אלה בשבט רבועי פירש דקאי אמלכות וזכרונות ושופרות [גרש"ל בשם גליון, ט.] [נענינו איתא שם מנהלג].

הנהגות הב"ח

(א) בתר"ה אי משכחת וכו' דצירושלמי בירבילא משמע: (ב) גמ' לרבי בר שמואל וא"ל רבי לא היו: (ג) תוס' סוף דף ד"ה זכרון וכו' ולא דולתה. כ"כ פ"י בכל מקומות וזאת התפלה דהיינו בעיקר הקבננות וכן כפסטרס:

גליון הש"ם

גמ' לא היו דברים מקוצים. ע"כ כג ע"א בי"מ מט ע"כ יבמות לה ע"כ תד"ה כ"ע ל"פ צ"ב קנד ע"כ תד"ה גרס גרלון בנדרות ד ט"ז תד"ה אלא אי אמר מה כד ע"א תד"ה אמר ר"פ:

מוסף רש"י

הבא בשביל ישראל זה מותר בשביל ישראל אחר. לא שמעתי טעם מקובל בדבר, דאי משום מוקצה אמצא מותר לשראל אחר, ואי משום שנשגש בו אסור בשבילו א"כ לישראל אחר נמי אסור, דנכחי שהדליק את הנר בשבת תוך (שבת קכב), אם נשכיל ישראל אסור ולא חלקין בינו לבתרו, וי"ל דנפי אסור תחומין דרבען לא אחרמו טולי א"ה ותיין אסו לטעוין ע"ז. טעם אחר נראה ל, מותר לתחום אסורין ג"ה, שמה ישלח בשבילו, והבא נשכיל זה מותר לאחר דליכא למגור בה, שאני מכירו (ביצה כה), זכרון אחד עולה לכאן ולבאן. ואומר ותמן לנו ה' אלהינו בזהבא את יום הזכרון הזה, ומוסב אשניהם, שכן אי אפשר לר"ה בלא ר"ח, ויום ר"ח זה קרי זכרון דכתיבי (ויקרא כג) כחדש השביעי שכן אי אפשר שיהיה לחדש יחיה להם שבתון תרועה, שמי שאין בן בשאר שמי קדושות, לפי שיש שבת בלא פסח ופסח בלא שבת, לפיכך אין בהזכרת אחד מהן משמע הזכרת תחב, ולכך נלקח בו בהדיא את יום המנוח הזה ואת יום חג המולד הזה (סדר רש"י ט"י קנד, מחזור י"ט שפא).

אלא מחוץ לתחום קאפא. ובו ציוס: **והא אשכחיה רב ששם כו'.** ואי בו ציוס אמאי משייל ליה אי קדושה אחת או צ' קדושות: **דקא מפשי נכרים ואיימי אמר** הי דאזי אדעתא דישכראל מפשי ואיימו ואסר להו: **צני גנגא**. קושרי כילות לתחנים ונותנים שם הדס: **לפי שאינן צני פורה**. ואחזו לזולתי ציוס טוב שני: **כיון דחלוקין במוספין**. שמקריצין מוספי ראש חדש ומוספי ראש השנה כדכתיב (במדבר כט) **מלצד עולת החדש: אמרינן**. בתפלה נמי את יוס ראש החדש הזה ואת יוס הזכרון הזה: **וזכרון אחד**. את יוס הזכרון הזה דרשמנא קרייה זכרון דכתיב זכרון תרועה וזכר"ח נמי כתיב ויהיו לכם לזכרון: **מאי לאו**. לא הודו אלהזכיר קאי דלא הודו לו להזכיר של ר"ח צראש השנה: **לפטוטם**. אם היום אם למחר אלא סתמא לימא וכן יוס המחרת: **צראשי חדשים של כל השנה**. שהוא ספק אם עיבדוס צית דין: **לזולתי**. אי מחזקין ליה ספק אמו לזולתי בשנייה אכל כי אמרינן סתמא מחזקין להו בקדושה אחת: **אכל בשאר חדשים דשרו במלאכה** וליכא למיחש לזולתי אימא מודו ליה: **מספלי עשה**. שלש ראשונות וג' אחרונות ושל שבת בפני ענמה הרי שצט וקדושת היום וכולל עמה מלכויות הרי שמונה וזכרונות ושופרות: **וציוס הלל אומרים מספלי פשע**. דכולל שבת ויוס טוב צ' צברכה אחת וחוטם מקדש השבת וישראל ויוס הזכרון: **ואם איתא**. דמוכיר של ראש חדש צבית שמאי דצעי לכל חד צרכה בפני ענמה י"א מצעי ליה:

אמר

כולה ולא הודו לו אי אמרת בשלמא להתנות משום הכי לא הודו לו אלא אי אמרת להזכיר אמאי לא הודו לו ואלא מאי להתנות למה לי לאיפלוגי בתרתי צריכא דאי אשמעינן ר"ה הוה אמינא בהא קאמרי רבנן דלא משום דאתי לזולולי ביה אבל בראשי חדשים של כל השנה כולה אימא מודו ליה לר' דוסא ואי אתמר בהא בהא קאמר ר' דוסא אבל בהך אימא מודה להו לרבנן צריכא מיתיבי **ה** ראש השנה שחל להיות בשבת בית שמאי אומרים מתפלל עשר ובית הלל אומרים י מתפלל תשע ואם איתא בית שמאי אחת עשרה מבעי ליה

בבל מערבין פרק שלישי עירובין

ליה ליה צבדי שיעשו כלל אפילו ציי"ט ראשון או שמה אית ליה צי"ט ראשון שהוא מדאורייתא צבדי שיעשו צמוצאי יי"ט שני ומצבל בשבת אחי שפיר דיאלכ דליכא למיגזר אטו שמה יצבל בשבת ולפי טעם זה היה צריך להממין צמוצאי יי"ט שני כשיעור [שליך] ויתלוש ויציא דאי

כדי שיתלוש לצד איכא למיחש שמה יאמר לנכרי ציי"ט לתלוש כדי שיאכל צמוצאי יי"ט אחר שעה מועטת ושמה יש לומר דכולי האי לא החמירו חכמים וריצב"א אומר דצירושלמי **י** דנדה משמע דטעם כדי שיעשו כדפרש"י דמניא התם לא תמלא אשה קדירה עסקיות ותורמוסין ותחנס לתוך התנור עם חשיכה ואם עשתה כן למוצאי שבת אסורין צבדי שיעשו ומפרש התם צתר הכי מפני שהיית שבת עליו וכיון דממתין צבדי שיעשו אינו נהנה ממלאכת שבת כלום וצשבת ויי"ט אף לפרש"י אסור מזה לזה אף דצדר הבא מחוץ לתחום נשכיל ישראל וצדנר הניזוד והנלקט אפילו שלא צא נשכיל ישראל יש לאסור בשבת ויי"ט משום הכנה מידי דהוה אצניה שגולה צוה אסורה צוה וכן משמע צריש צילה **ד** **ד**. דמשמע התם דרצ דאסר צילה אסר נמי עניס שנשרו מן הדקל ושירי מדורה ושירי פחילה ושמן שצבה בשבת ומפרש צירושלמי דרצ אוסר להדליק ציי"ט ובהלכות גדולות בהלכות יי"ט כתב דלע"ג דצדר הניזוד והנלקט ציי"ט נשכיל ישראל אסור עד מוצאי יי"ט שני דצדר הבא מחוץ לתחום נשכיל ישראל שרי ציי"ט שני מידי דהוה אצניה שגולה צוה ומותרת צוה וגרסא שדקדקו מדקאמר צאין דצין **י** **שס ד** **כד**: ו לערצ אסורים צבדי שיעשו אאם יש **צ**צמיןן צמוצובר ולא קאמר נמי על הבא מחוץ לתחום משמע דאין צריך צו צבדי שיעשו וטעמא משום דצתחום הקילו כעין שהקילו לענין הבא נשכיל ישראל זה מותר לישראל אחר ומיהו לצילה ודאי לא מדמיין דצציה לא שייך שמה יאמר לנכרי כמו דצדר הבא מחוץ לתחום: **אדעתא דבידלה**

רבנן קאתו. גרסא לריצב"א דהכי הלכתא דקיימא לן כרצ שצט כלפי רצ נחמן צאסורי וכלפי רצ חסדא נמי הלכתא כוותיה שהיה גדול ממנו כדאשכחן בצמה דוכתי צעי רצ חסדא מרצ שצט וצפ' הדר **י** **לקמן ד** **סו**). נמי אמר רצ חסדא ורצ שצט כי הוי פגעו אהדדי רצ חסדא מירצת שפוטמיה ממתני' דרצ שצט ורצ שצט מירצת כוליה גופיה מפלפוליה דרצ חסדא ואמר בסוף הוריות **ד** **י** **ד**. סיני ועוקר ה**א** ודאי **מאתמור** נעקרה. אכל אי היום נעקרה אסור אע"ג דלדעתא דנכרים אמו וטעמא משום מוקצה ואפילו לר"ש דלית ליה מוקצה הכא מודה כיון דלא לקטן מאתמול אקניניה ודמי לגרוגרות וצמוקין וכן משמע צריש המציא צציה **ד** **י** **ז**: דכל היכא דאין יושב ומצפה אית ליה לר"ש מוקצה וכן פירש הקונטרס צריש אין דצין **י** **שס ד** **כד**: גצי נכרי שהציא דורון לישראל וא"ת דצפ"ק דחולין **ד** **י** **ד**. גצי השוחט בשבת משמע דלא הוי מוקצה לר"ש ואפילו לר' יהודה צעי למימר מעיקרא דלא הוי מוקצה וצ"ל דמיייר ציושב ומצפה שמה ישחטנו חרש שוטה וקטן ואחרים רואין אותו וא"ת למה ליה טעמא צריש צילה **ג** **ד**. גצי פירות הנושרין שמה יעלה ויתלוש חיפוק ליה משום מוקצה וי"ל כגון דאית ליה עורצים דהוי מוכן לעורצים והא דאמרין צפ' כל כתיבי **י** **שצט ד** **קכב**. דאין מעמידין צהמה על גצי מוקצה בשבת פירוש עשבים שנתלוש בשבת הא פרשין התם כגון שהיו עומדין צשעת חיבורן צמקוס שהצהמה לא היתה יכולה לצא שם אי נמי דלריך טעמא שמה יעלה ויתלוש לר"ש ציושב ומצפה וא"ת טעמא דמוקצה למה ליה חיפוק ליה משום שמה יעלה ויתלוש וי"ל דשמה יעלה ויתלוש לא הוי אלא צפירות האילן שקלים ליתלוש אכל לפחות דצעי מרא וחצינא לא וכן צמשקין דגוזרינן שמה יסחוט לפי שקלים ליסחוט ודיגים שנלודו ציי"ט אסורין משום מוקצה כגרוגרות וצמוקין ולא משום דגוזרינן שמה יזוד ותדע דבסוף כל כתיבי **י** **שס ד** **קכב**. גצי מילא מים לצהמתו וככרי שהדליק הנר ועשה כצש לא אסרינן לישראל לירד אחריו גזירה שמה יעשנו והא דמדמי צפ"ק דחולין **ד** **י** **ד**: שמה ישחוט לשמה יסחוט הוה מצי למידחי דלא דמו כדפי' אלא דבלאו הכי דחי ליה שפיר: **וצברין אחד עולה**. דצראש השנה כתיב זכרון תרועה וצראש חדש כתיב צפרשת צהעלותן גצי חלוצרות והיו לכם לזכרון פ"י רצצ"ס **י** דאין צריך להזכיר מקראות של מוסף לא דיי"ט ולא דר"ח כדאמר רב **י** חיננא א"ר צצילה ר"ה **ד** **לה**. כיון שאמר וצתורכתן כתוב לאמר שוב אינו צריך גצי מלכויות וזכרונות ושופרות ואם התמחיל צריך לסיים והא דתנן הפוחת לא יפחות משלש היינו צהתחיל והוא הדין נמי צמקראות דקרצנות ואם צא להזכיר מוכיר אף של ר"ח ור"ת מפרש דההיא דרצ חיננא דווקא צמלכויות וזכרונות ושופרות אכל דמוסף צריך להזכיר לעולם אכל דר"ח אין צריך כלל להזכיר דנפטנר צמה שאמר מלצד עולת החדש ומנחתה ודיגים צמוצוברו ושני שעירים לכפר ושני תמידים כהלכתם ולר' ינחא אין גרסא לחלק צין מלכויות וזכרונות ושופרות למקראות דמוסף ויש גאונים קדמונים שאין מניחין לומר וצראשי חדשים דלא לימי לזולתי צמועדות ויו"ט ראשון של ר"ה דיאמרו יוס שני עיקר כמו צראשי חדשים של כל השנה ואמי לממני מועדות מיום שני ואין גרסא לר"י דצכולהו שמעתא ליכא דחש להאי זולולא וצערין צערך דחש איזה הוא חג שהחדש מתכסה צו הוי אומר זה ר"ה פ"י שאין אומר וצראשי חדשים לא צתפלה ולא **י** **צולתה**: **י** **נוע"ע** מוס' צינה טו. ד"ה אחיה ומוס' ר"ה ח: ד"ה שהחדש ועוד שם צמו' לה.

ליה

ליה

עין משפט

נר מצוה

צצא א ב מיי פ"צ מהל' יו"ט הלכה י וטור ש"ע א"ח סי' תקטו ס"ה:
ק **ג** מיי שם הלכה י:
קא ד מיי פ"צ מהל' תפלה הלכה ה ו סמן עשין טי טור א"ח סי' תקפצ:

רבינו חננאל

ההוא לפתא דאתיה גרים למחוזא ביום טוב שיני של גליות, חזייה רבא דמכמשא אמר הא דואי מאיתמוול (מעיקרא) [מיעיקרא], הוויא לה כההוא טביא דאיתציד ביום טוב ראשון ואישתחזיט ביום טוב שני. מאי חיישת דילמא מחוץ לתחום אתאי תווס, הא קיימ' לן בהא כל דבר הבא מחוץ לתחום בשביל ישראל זה מותר לאכול אחר אותו. וכל שכן הוא לפתא דאדעתא דגרים אחאי, דירצי דהאידינא יומא טבא הוא לאויברי, ושרא לישראל למיבן מיניה. כיון דחזא בימים טובים אחרים דהווי אמרי ישראל נמי האידינא ביום [טוב] שיני זבני והווי מפשי ומימיה, אמר הא דואי אדעתא דישראל מפשי ומימיה, הדר אסר להו למיבון כלל. הוא אסא דגזו לה גוים ביום טוב. אסיקנא אפילו הן בני תורה, דאסרי לאוראתא לישראל לאורוחיה ביה לאלתר [אלא] משחי ביה בכדי שיעשו. פ"י כשיעור שילך לישראל משחשיכה בנן ויגזו ויביא, ואחר שהיית שיעור זה שרי. מתני' ר' דוסא אומר העובר לפני התיבה ביום טוב בראש השנה אומר החליצנו את יום ראש החדש הזה כו'. איבעיא להו מהו להזכיר מוסף של ראש חדש עם מוסף [של] ראש השנה, כיון דחלוקין במוספין מדכרינן, או דילמא זיכרון אחד [עולה] לכאן ולכאן. ואיתנן למיפשטה ממתני' מדקתני ר' דוסא החליצנו את יום ראש החדש הזה ש"פ. ודחינן לא ר' דוסא להתנות איירי, לומר אם היום אם למחר, **א** אבל להזכיר אינו מוכיר אלא זכרון אחד. ואמרין הכי נמי מסתברא דלא איירי ר' דוסא אלא להתנות. מדקתני ר' דוסא **י** **עוסק** [נושה] בראשי חדשים ש[ל] כל השנה כולה וכו'. ואסיקנא זכרון אחד עולה לכאן ולכאן. וירושלמי ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוסי העובר לפני התיבה ביום טוב של ראש השנה אינו צריך להזכיר של ר"ה. פי' אינו צריך להזכיר מוסף של ראש חדש

א **לכאיה** הדנר פשוט דמאי דדחינן לא להאנות לריבנן קאי, דן וסאף הכי נשאל אמר דלריך להזכיר של ר"ח ואולי למש"כ צינוו דהאיצינאי אט אלא אם צריך להזכיר מוסף של ר"ת עם מוסף ר"ה אפשר דגם ר' דוסא יש למנעשא ועדיין צ"ע.